

ข้อมูล

เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น

อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

จัดทำโดย กองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

โทร. ๐-๔๓๓๐-๖๙๒๒

โทรสาร ๐-๔๓๒๑-๐๕๓๓

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาสถาน/พระภิกษุสงฆ์

ลำดับ ที่	ชื่อ	หมู่ที่	ชื่อเจ้าอาวาส	จำนวน พระสงฆ์ (รูป)	จำนวน สามเณร (รูป)
๑	วัดสวัสดิ์บ้านแท่น	๑ บ้านแท่น	พระแพงดี จิตตมโร	๒	-
๒	วัดศรีสมพรบรรพต	๒ บ้านหันแฮด	พระอาจารย์สมพงษ์ กัลยาโน	๒	-
๓	วัดป่าโนนมะค่า	๒ บ้านหันแฮด	พระสาโรจน์ จิตจ.โสโร	๑	-
๔	วัดศรีพนาวาส	๓ บ้านหัวนากลาง	พระพันธ์ จักกธัมโม	๕	-
๕	วัดป่าบ้านหัวนากลาง	๓ บ้านหัวนากลาง	พระจำลอง สน.ตกาโย	๒	-
๖	วัดธรรมณี	๔ บ้านสระแก้ว	พระครูรัตนะ สธานุกิจ	๒	-
๗	วัดอรุณวนาราม	๕ บ้านโนนแดงน้อย	พระครูกิตติ ชัยคุณ	๓	-
๘	วัดป่าศรีเมืองเก่า	๖ บ้านโคกกลาง	พระสุนทร อุชจาโร	๑	-
๙	วัดป่าปลั่งกัศลาทิพย์	๗ บ้านโนนสมนึก	พระสิทธิชัย สุทธิจิตโต	๒	-
	รวม			๒๐	

ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑	ประเพณีทำบุญวันขึ้น ปีใหม่	วันขึ้นปีใหม่ ถือเป็นสำคัญวันหนึ่งของชาวไทยที่สืบทอดกันมาซึ่งถือได้ว่าเป็นวันใหม่หรือวันเริ่มใหม่ของปี ที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้ยึดเอา เป็นวันที่เริ่มต้นการดำเนินชีวิตใหม่ ๆ ของตนเองและครอบครัว มีการเฉลิมฉลองเพื่อต้อนรับวันใหม่กับเพื่อน ญาติ มิตร สหายและคนในครอบครัว นอกจากนั้นก็จะมีการกิจกรรมถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ และมีการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง	วันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี	- ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน วัดในพื้นที่
๒	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นสำคัญวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้กันว่าเป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	- วัดในพื้นที่
๓	ประเพณีวันสงกรานต์ (วันผู้สูงอายุ)	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตรสงฆ์น้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่างๆมากมาย	วันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี	- ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน อบต.บ้าน แท่น วัดในพื้นที่ ฯ

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๔	ประเพณีบุญบั้งไฟ	ประเพณีบุญบั้งไฟ ถือเป็นประเพณีหนึ่งของคนไทยอีสาน โดยมีตำนานมาจากนิทานพื้นบ้านของภาคอีสานสืบทอดกันมาแต่โบราณ เรื่องพระยาคักคาก เรื่องผาแดง นางไอ่ ซึ่งในนิทานพื้นบ้านดังกล่าวได้กล่าวถึง การที่ชาวบ้านได้จัดงานบุญบั้งไฟขึ้นเพื่อเป็นการบูชาพระยาแถนหรือเทพวัสสกาลเทพบุตร ซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อว่า มีโลกมนุษย์ มีโลกเทวดาและโลกเทวดามีพระยาแถนที่คอยดูแลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและมีความชื่นชอบไฟเป็นอย่างมาก หากหมู่บ้านใดไม่จัดงานบุญบั้งไฟบูชา ฝนก็จะไม่ตกต้องตามฤดูกาล อาจก่อให้เกิดภัยพิบัติกับหมู่บ้านได้ การจุดบั้งไฟก็อาจเป็นวิธีหนึ่งที่แสดงความเคารพหรือส่งสัญญาณความรักดีไปยังพระยาแถน และในทางศาสนาพุทธกับประเพณีบุญบั้งไฟก็มีความเชื่อมโยงกับการทำดอกไม้ไฟในแบบต่าง ๆ ทั้งไฟน้ำมัน ไฟธูปเทียนและดินประสิว เพื่อเป็นการฉลองและบูชาวันวิสาขบูชา กลางเดือนหก และในท้องถิ่นตำบลบ้านแท่นยังมีท่าตะบูนของชาวตำบลบ้านแท่นที่เป็นที่เคารพสักการะบูชา ที่สืบทอดกันมา โดยในช่วงก่อนฤดูฝนก็จะมีชาวบ้านร่วมกันนำเครื่องมงคล เครื่องสักการะไปทำพิธีขอฝนเป็นประจำทุกปี เพื่อลดอันตรายให้ฝนได้ตกต้องตามฤดูกาล ผู้คนจะอยู่ดีกินดีมีความสุขตลอดจนพืชพรรณธัญญาหารมีความอุดมสมบูรณ์ ชาวตำบลบ้านแท่น จึงได้มีการบำรุง รักษาและสืบทอดประเพณีอันดีงามนี้ไว้	ห้วงระหว่างเดือนหกและเดือนเจ็ดของทุกปี	บริเวณ ท่าตะบูนริมห้วยหนองเอียน หมู่ที่ ๑ บ้านแท่น

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๕	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นสำคัญวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้กันว่าเป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	- วัดในพื้นที่
๖	ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่างๆมากมาย	วันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี	- ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน อบต.บ้านแท่น วัดในพื้นที่ ฯ
๗	วันวิสาขบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือเดือน ๖ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวัน พระพุทธ เจ้าประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน พุทธศาสนิกชนจะบำเพ็ญกุศล ทำบุญ ตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระ สวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญภาวนา	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	- วัดในพื้นที่
๘	วันเข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ ทุกรูปจะต้องปฏิบัติตาม หมายถึง การอธิฐานอยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยังสถานที่ต่างๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริงๆ ช่วงจำพรรษาจะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน มีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษาและประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	- วัดในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/ วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๙	วันอาสาฬหบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จนพระอัญญาโกณฑัญญะได้บรรลุธรรม และขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา จนถือได้ว่า เป็นวันแรกที่มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบเป็นองค์พระรัตนตรัย	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	- วัดในพื้นที่
๑๑	วันออกพรรษา	วันออกพรรษา หมายถึง วันที่พ้นจากข้อกำหนดทางพระวินัยที่ต้องอยู่ประจำที่หรือในวัดแห่งเดียวตลอด ๓ เดือน พระสงฆ์ได้ทำปวารณา เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุว่ากล่าวตักเตือนเรื่องความประพฤติของตน เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ความเคารพนับถือ และสามัคคีกัน เมื่อออกพรรษาแล้วจะได้นำความรู้จากหลักธรรมและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างพรรษาไปเผยแผ่แก่ประชาชน พุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญทำทาน รักษาศีล และฟังธรรมเป็นกรณีพิเศษ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑	- วัดในพื้นที่
๑๒	ประเพณีการ ทอดกฐิน	การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำ ๕ รูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น การทอดกฐินในแต่ละปีกำหนดให้มีการจัดทอดกฐินขึ้นภายใน ๑ เดือน หลังวันออกพรรษา โดยวัดที่จะสามารถรับกฐินได้ ต้องมีพระภิกษุจำพรรษาโดยไม่ขาดพรรษาเลย แต่ละวัดสามารถรับกฐินได้ปีละ ๑ ครั้ง การทอดกฐินนั้น มีหลายประเภท ในพื้นที่ตำบลสระแก้ว ส่วนใหญ่จะเป็นกฐินสามัคคี ที่มีเจ้าภาพร่วมกัน จะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการแล้วมีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่นด้วย	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒	- วัดในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑๓	วันธรรมสวนะ	“วันธรรมสวนะ” เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “วันพระ” หมายถึงการฟังธรรมของชาวไทยพุทธ เมื่อถึงวันธรรมสวนะ คือ วันขึ้น ๘ ค่ำ แรม ๘ ค่ำ และ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ แรม ๑๕ ค่ำ พุทธศาสนิกชนจะเตรียมอาหาร ผลไม้ เครื่องสักการะไปวัดเพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์รวมทั้งรักษาศีล เจริญจิตภาวนาและฟังธรรมเทศนา	ทุกวันธรรมสวนะ	- วัดในพื้นที่
๑๔	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน สมัยโบราณ มีขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน เริ่มจากการเกี่ยวพาราสี การทาบทาม การสู่ขอ และการแต่งงาน เมื่อขบวนเจ้าบ่าวไปถึงบ้านเจ้าสาวมักจะถูกปิดทางไม่ให้เข้าไป ต้องมีการจ่ายค่าผ่านทาง ญาติเจ้าสาวจะจูงมือเจ้าบ่าวไปในห้องประกอบพิธี เมื่อได้มีการตรวจสอบสินสอดทองหมั้นเรียบร้อยแล้ว จึงประกอบพิธีสงฆ์ ถวายภัตตาหาร แล้วมีพิธีกราบหมอน เจ้าบ่าวมอบของขวัญให้เจ้าสาว เป็นอันเสร็จพิธี	มีการดูฤกษ์ยาม วันดี ได้ตลอดทั้งปี	ส่วนใหญ่จะจัด บ้านเจ้าสาว หรือสถานที่ ต่างๆ ตาม ความสะดวก
๑๕	ประเพณีการบวชนาค	ตามประเพณีชายไทย อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ จะต้องบวชทดแทนบุญคุณพ่อแม่ การบวชสมัยก่อนต้องบวชกัน ๑ พรรษา ปัจจุบันระยะเวลาอาจจะน้อย เช่น ๗ วัน ๑๕ วัน ๓๐ วัน การบวชถือได้ว่า ผู้บวชจะได้ศึกษาถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อจะนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีความอดทนอดกลั้น และเข้าใจโลกธรรมพระพุทธเจ้าเพื่อจะนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีความอดทนอดกลั้น และเข้าใจโลกธรรม	มีการดูฤกษ์ยาม วันดี ได้ตลอดทั้งปี	- วัดในพื้นที่ หรือวัดใกล้เคียง ที่มีโบสถ์ ประกอบพิธี

